Opole, sobota, 17 kwietnia 2021 r.

Gazeta PLEBISCYTOWA

Nr 2/1921-2021
Wyd. Instytut Śląski
Bezpłatna gazeta rocznicowa.

W STULECIE PLEBISCYTU NA GÓRNYM ŚLĄSKU PRZEZ INSTYTUT ŚLĄSKI WYDANA

Wynik plebiscytu na Górnym Śląsku dnia 20 marca 1921 r.

Resultat du Plebiscite en Haute Silesie le 20 Mars 1921. | Result of the Plebiscite of Upper Silesia on the 20 th. of March 1921. | L'esito del Plebiscito nell'Alta Slesia il 20 Marzo 1921.

Dzień głosowania.

Dżdżysty, trochę mglisty poranek obudził w niedzielę palmową ludność Górnego Śląska. We wszystkich kościołach naszej ziemi odprawiono wczesnym rankiem nabożeństwa i wszędzie licznie zgromadzony lud prosił Stwórcę o błogosławieństwo w tym ważnym dniu historycznym.

Wkrótce jaśniejsze promienie słońca padły na ziemię, zajaśniała pogoda i lud tłumnie pospieszył do urny plebiscytowej. Nigdy może tak licznie nie brano udziału w głosowaniu, jak w dniu 20. marca 1921 r. I nie dziw! W tym wielkim dniu historycznym rozstrzygały się losy ludu i ziemi górnośląskiej.

Wszystkie lokale wyborcze uwieńczyły tłumy wyborców. We wszystkich miastach i wsiach zrozumiano powagę chwili i z pełnem zrozumieniem i z zachowaniem pełnego spokoju spełniano obowiązek wobec historyi. Do urny spieszyły wszystkie stany, młodzi i starzy, chorych zwoziły samochody i dorożki i w wielu miejscowościach liczba głosujących osiągnęła niebywałą cyfrę 90 do 100 %.

Akt głosowania rozpoczął się o godzinie 8-ej rano i skończył punktualnie o godzinie 8-ej wieczorem. Natychmiast zaczęto obrachowywać głosy. Już około 11-ej godziny otrzymała redakcya pierwsze wiadomości o wynikach głosowania. Do rana nadeszły dobre wieści ze wszystkich prawie powiatów. W każdym prawie powiecie większość gmin oświadczyła się za Polską. Brakło tylko pełnych wiadomości z powiatów położonych na zachodzie. Na wschodzie w powiatach wiejskich bytomskim, gliwickim, katowickim, tarnopórskim, lubliniecki, strzeleckim, zabrskim, rybnickim i pszczyńskim osiągnęła Polska zwycięstwo. Lud tubylczy, prawdziwi synowie ziemi górnośląskiej głosowali za Polską.

Po wielkich wydarzeniach ostatniego tygodnia, w którym Sejm polski uchwalił konstytucyę, zawarto pokój w Rydze, zakreślono Polsce granice na wschodzie, niedziela palmowa poniosła narodowi polskiemu radosną wieść, że lud górnośląski, pracujący na ziemi polskiej, postanowił złączyć się z Macierzą — Polską.

TELEGRAMY.

Uroczystości z okazyi plebiscytu na Górnym Śląsku.

Poznań. (Pat.) W poniedziałek o godzinie 5-ej po południu odbyła się tu z okazyi plebiscytu wielka manifestacya. Przed zamkiem uformował się pochód, przez miasto ku kościołowi farnemu z udziałem przedstawicieli władz.

Warszawa. (Pat.) Wobec nadchodzących do Stolicy pomyślnych wiadomości o wynikach plebiscytu odbyła się tu uroczystość o godz. 5-tej w Alei Trzeciego Maja, którą wypełniły nieprzebrane tłumy publiczności. Przed prowizorycznym ołtarzem ugrupowali się przedstawiciele ciała dyplomatycznego, misyi zagranicznych, sejmu, rządu, delegacye zrzeszeń, wyższych uczelni naukowych itd. Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem „Roty" Konopnickiej, następnie ks. kardynał Kakowski zaintonował Te Deum oraz odprawił modły za dusze poległych na G. Śląsku. Uroczystość, która miała charakter podniosły i poważny, zakończyła się hymnem „Boże coś Polskę".

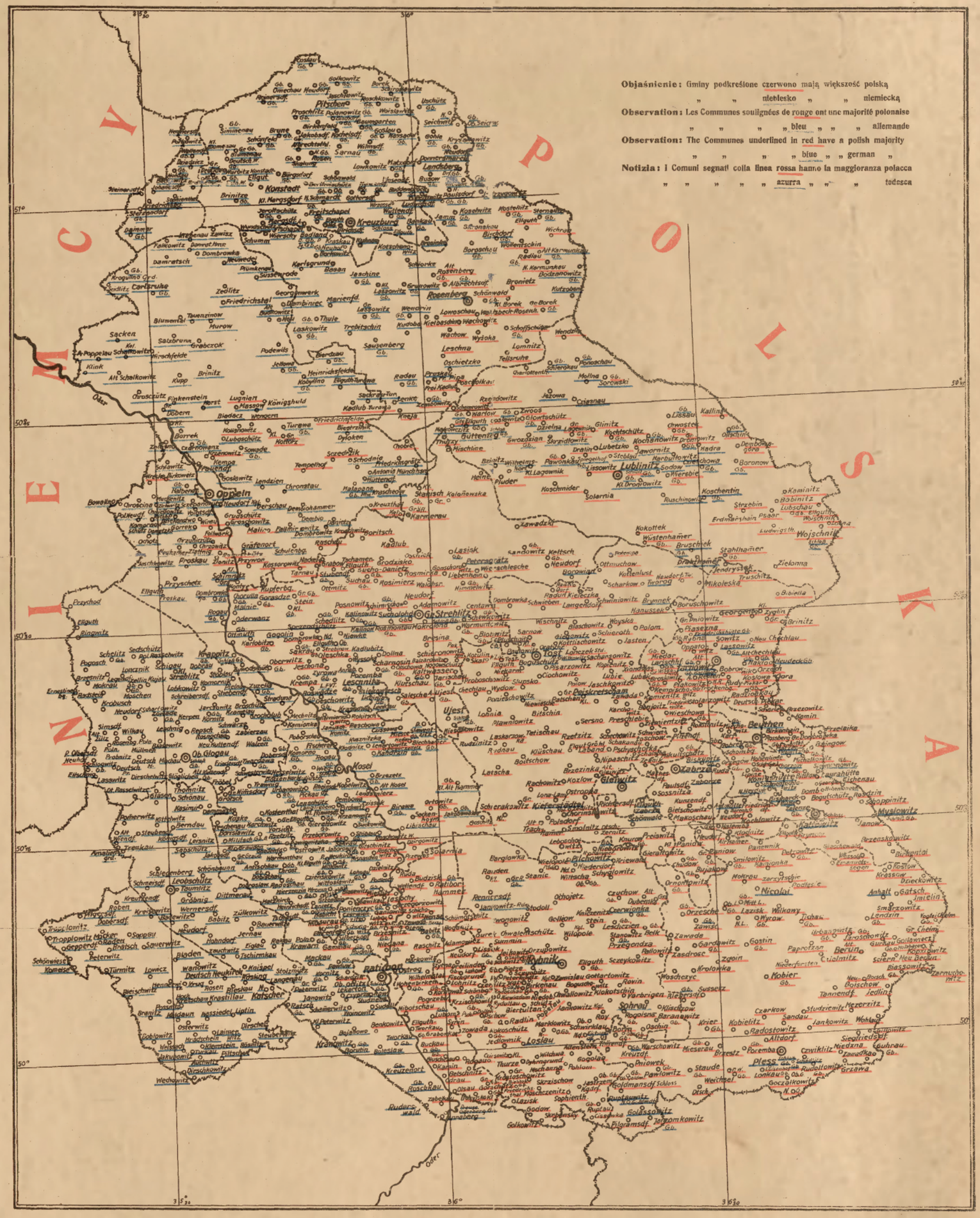

Drukiem K. Marka w Mikołowie.

Nakładem Polskiego Komisarjatu Plebiscytowego w Bytomiu.

„Gazeta Plebiscytowa" jest wydanym przez Instytut Śląski, fikcyjnym pismem zawierającym przedruki autentycznych wycinków z prasy polskiej na Górnym Śląsku okresu plebiscytu (1921 r.).
Jest rodzajem syntezy prezentującej nastroje zantagonizowanego na gruncie narodowej tożsamości społeczeństwa regionu, w tym gorącym politycznie okresie.
Autorzy projektu: Krzysztof Kleszcz, Piotr Solga

RODACY!

Odnieśliśmy wielkie zwycięstwo dziejowe w walce o przynależność państwową Górnego Śląska i wolność i szczęście ludu polskiego. Nie udało się nam wprawdzie wskutek terroru, fałszów i przekupstw niemieckich uzyskać całego terytorjum górnośląskiego, ale to cośmy zdobyli, jest najcenniejszą częścią Górnego Śląska i stanowi olbrzymią większość ludu zamieszkującego tę prastarą dzielnicę Piastowską.

Waszą ofiarnością, Waszą wytrwałością, Waszem poświęceniem mienia, życia i krwi, wywalczyliście sobie granicę, która od Bogumina idzie na północ biegiem Odry aż do Wielkich Zimnic, skręca potem na północny wschód wzdłuż granicy zachodniej powiatu strzeleckiego aż do Kolonowskiej, od Kolonowskiej wkracza troszkę w powiat opolski około Chobia i potem przechodzi do powiatu oleskiego i idzie poprzez miejscowości: Knieja, Żembowice, Leśną, Wachowice, Broniec, Nowe Karmunki, Wołęcin, Kościelice i tam przytyka do granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Na tym terenie przeszło 80% gmin oświadczyło się za przyłączeniem do Polski, a zwolennicy złączenia Górnego Śląska z Polską na tym terytorjum uzyskali absolutną większość głosów, wynoszącą kilkadziesiąt tysięcy.

Daremne są ostateczne bałamuctwa niemieckie, usiłujące wmówić w mieszkańców Górnego Śląska i w świat, że Górny Śląsk stanowi jedną niepodzielną całość i że absolutną większość głosów na całem terytorjum plebiscytowem decyduje o przynależności państwowej Górnego Śląska. Bałamuctwa niemieckie obliczone są tylko na niepokojenie ludności naszej. Niemcom byłoby na rękę, gdyby na Górnym Śląsku teraz powstała zawierucha, którąby nam zwycięzcom w tej dziejowej walce o wyzwolenie Górnego Śląska szkodę tylko przynieść mogła.

Tej nowej granicy, którą wywalczył sobie dzielny lud śląski, bronić będziemy do ostatniego tchu życia i do ostatniej kropli krwi. Cały naród polski od sinych fal Bałtyku aż do śnieżnych szczytów Tatr, od żyznych dolin Warty aż do brzegów Bugu i świętego Wilna, jak jeden mąż stanie w obronie owoców naszej ciężkiej walki.

Rząd polski uczyni wszystko, by odwieczny wróg plemienia naszego nie zdołał przy pomocy szatańskich podszeptów pozbawić nas naszego zwycięstwa i nie narzucić nam na nowo jarzma wiekowej niewoli i brutalnego wyzysku.

Rodacy, cała Polska dziś raduje się i pieje pieśni radosne, śląc Wam wyrazy podziwu, czci i podziękowania. W wszystkich kościołach polskich dzwony rozlegają się radosnem echem po wielkim naszym kraju z powodu górnośląskiego zwycięstwa.

I my Bracia, cieszmy się i radujmy się, ale bądźmy przygotowani do nowych walk o zachowanie tego, cośmy tak wielkimi mozołami zdobyli. Jesteśmy wyzwoleni z pod jarzma pruskiego. Zwycięstwo nasze trzymamy mocno i twardo w spracowanych dłoniach naszych i nikt go nam wydrzeć nie zdoła.

Ale jako zwycięzcy, jako synowie szlachetnego i bohaterskiego narodu polskiego bądźmy wspaniałomyślni i w sercach naszych wygaśmy ogień zemsty za doznane krzywdy. Zachowajmy przedewszystkiem spokój i równowagę umysłów, żadnemu Niemcowi, choćby największe był nam wyrządził krzywdy, niechaj włos z głowy nie spadnie. Skupiajmy siły nasze i nie marnujmy ich, bo będą nam jeszcze potrzebne, gdy ciemięzca nasz wznowi swoje usiłowania o wydarcie nam owoców naszego zwycięstwa. Podły wróg przez swoich agentów podburza ludność polską do gwałtów i do usuwania natychmiastowego urzędników niemieckich. Nie słuchajmy tych podszeptów, bo wszelkie gwałty, wszelkie zamieszania i nieporządki utrudniają nam tylko walkę o obronę w ciężkim boju uzyskanej naszej granicy, a są tylko wodą na młyn zrozpaczonego nieprzyjaciela naszego. Czekajmy cierpliwie, aż Najwyższa Rada, potwierdziwszy wywalczoną przez nas granicę, odda władzę nad tym krajem w ręce polskie.

Bracia, cieszmy się, niech pieśń zwycięstwa rozbrzmiewa po wyzwolonym Śląsku, łącząc się z echami radości, rozbrzmiewającemi w całej Polsce.

Bytom, dnia 22-go marca 1921.

Wojciech Korfanty.
Poseł i Komisarz Plebiscytowy.

Polski lud zwyciężył!

Wielki, historyczny dzień 20. marca 1921 minął. W chwili, gdy to piszemy, nie stwierdzono jeszcze ostatecznych wyników głosowania w zachodnich powiatach G. Śląska. Dotychczas mogliśmy podać tylko wynik głosowania w okręgu przemysłowym, obejmującym ośm powiatów wiejskich i cztery okręgi miejskie we wschodniej połaci naszego kraju, który dowiódł światu, że w tej części przemysłowej mieszka zwarty blok ludności polskiej, która stanowczo i jasno oświadczyła się za Polską.

Tak jak wczoraj podaliśmy, w okręgu przemysłowym oświadczyło się za Polską 470 gmin, zamieszkałych od wieków przez lud górnośląski, a tylko 97 gmin za Niemcami, w których ludność napływowa z zachodu niemieckiego czuje się więcej związaną z niemieckiem państwem, aniżeli z polską ziemią górnośląską.

W okręgu przemysłowym uzyskała także Polska wielką większość głosów. Za Polską oświadczyło się 388 532 obywateli, za Niemcami 361 314 głosów, a więc Polska uzyskała większość bezwzględną 27 218 głosów, czyli przeszło 52 % mieszkańców głosowało za Polską.

Wynik ten jest tembardziej decydujący, że na ogólną liczbę głosujących całego G. Śląska około 1 100 000 mieszkańców głosowało w okręgu przemysłowym 749 846 obywateli, czyli olbrzymia większość uprawnionych do głosowania, bo przeszło 70 %.

To zadecyduje o wyniku głosowania! Jeśli dotychczas nie mamy ostatecznych cyfr z zachodnich powiatów, to zawdzięczamy ten fakt terrorowi, fałszerstwom i przekupstwu niemieckiemu, które zmuszają Komisyę do żmudnego i długiego badania aktów wyborczych.

Dzisiaj stwierdzamy jednak ten wesoły fakt, że okręgi bytomski, tarnogórski, rybnicki, pszczyński, katowicki, strzelecki, gliwicki i zabrski, leżące tuż u skraju ziem polskich, tworzą z Polską jedną nierozerwalną całość nietylko gospodarczą, lecz także polityczną i narodową. Ten wynik wyborów, jak też powyżej podane cyfry, zadecydują także o losie zachodnich powiatów, które przecież związane z niemi od wieków, wprawdzie liczebnie słabsze, wypowiedzą się także napewne za Polską.

Walczyliśmy o prawa ziemi górnośląskiej wśród bardzo trudnych warunków. Na G. Śląsku pozostały do dzisiaj urzędy, szkoły i sądy pruskie, władza administracyjna utrudniała Polakom wszelką pracę. Lud nasz jednak przezwyciężył to wszystko i cześć mu za to!

Do Górnoślązaków.

Prezydent ministrów.

Prezydent ministrów Witos wysłał z powodu wyniku plebiscytu na Górnym Śląsku następującą depeszę.

„Do Polskiego Komisarza Plebiscytowego, posła Wojciecha Korfantego w Bytomiu.

Dziś, gdy jasno już roztacza się obraz wyników głosowania na G. Śląsku, pragnę Panie Komisarzu, przesłać za Pańskiem pośrednictwem wyrazy najgorętszej podzięki dla ludu polskiego tej dzielnicy.

Jak skarby przyrody w głębiach ziemi górnośląskiej, tak w sercach Polaków górnośląskich przetrwały uczucia, które przed wiekami zaczerpnęli ze wspólnego nam wszystkim źródła. I gdy przyszła chwila plebiscytu, serca te zabiły, jak dzwony, a odpowiedziały im równie głośnem biciem serca w całej Polsce. Zrozumieliśmy, że to mówi do nas nieśmiertelna dusza polskiego ludu, którego nic skruszyć nie zdołało, który raz jeszcze dowiódł, jak niezłomnem jest jego przywiązanie do Ojczyzny.

Po bliskiem rozstrzygnięciu sprawy przez Radę wielkich mocarstw, na podstawie traktatu wersalskiego, Polacy górnośląscy połączą się z nami, jako nasi najbliżsi współobywatele, witani z najwyższą radością przez całą Rzeczpospolitą. Do tej chwili zachowajcie ten spokój, powagę i zimną krew, jakiej podziwu godne dowody złożyliście w całej walce plebiscytowej.

(—) Witos."

Marszałek sejmu.

Marszałek sejmu Trąmpczyński imieniem centralnego komitetu plebiscytowego wysłał następujący telegram do Bytomia, skierowany do Górnoślązaków:

„Po zakończeniu ciężkiej walki składamy Wam, Bracia Ślązacy, podziękowanie za Wasze trudy, za Wasz hart duszy w udręce. Plan wrogów, aby z pomocą oszustw swej biurokracyi pozostawionej na Śląsku i z pomocą teroru nakłonić ludność polską do zdrady swego narodu, udał się tylko w małej części.

Cześć Wam, najmłodsi obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Pracujmy razem dla dobra Ojczyzny, pracujmy nad uświadomieniem tych rodaków, którzy nie wymazali jeszcze na swem czole piętna wiekowej niewoli niemieckiej! W. Trąmpczyński."

Odezwa.

Ludność Górnego Śląska dała w czasie głosowania plebiscytowego przykład wzorowego porządku i spokoju.

Ponieważ od wczoraj w niektórych powiatach wschodnich pewne żywioły ludności dały się porwać do popełnienia czynów, pogwałcających prawo, porządek publiczny mógłby być zagrożonym.

Komisya Międzysojusznicza Rządząca, zdecydowana utrzymać bezwarunkowo porządek publiczny, ogłasza stan oblężenia w powiatach: Bytom miasto, Bytom wieś, Katowice miasto, Katowice wieś, Królewska Huta, Pszczyna i Rybnik.

Opole, dnia 23-go marca 1921.

Przedstawiciel Francyi,
Przewodniczący:
Le Rond.
Przedstawiciel Włoch:
A. de Marinis.
Przedstawiciel Wielkiej Brytanii:
H. F. P. Percival

Prasa światowa o G. Śląsku.

Dzienniki całego świata bez wyjątku zajmują się sprawą naszej ziemi. Wszystkie pisma przyznają, że sprawa ta należy do najważniejszych problemów, które ma rozstrzygnąć Rada Ambasadorów na mocy postanowień traktatu wersalskiego.

Prasa francuska podnosi nietylko momenty natury gospodarczej, nietylko konieczności państwa polskiego, lecz zwraca także uwagę świata na momenty moralnej i historycznej natury. Francuzi wychodzą z tej zasady, że G. Śląsk jest odwieczną ziemią polską, czego dowodem nietylko polskie nazwy wszystkich miast i wsi górnośląskich, lecz także i to, że lud górnośląski mimo wielowiekowej niewoli zachował mowę i obyczaj polski.

Prasa angielska prócz tego pisze: „W chwili, kiedy sprzymierzeńcy stoją nad Renem, posiadanie G. Śląska rozwiązałoby Niemcom ręce pod względem militarnym. Wobec zajęcia Nadrenii Niemcy nie mogą prowadzić wojny, dopiero z chwilą opanowania G. Śląska mogłyby zmienić się stosunki."

Wyniki głosowania a ostatnia uchwała.

Warszawa. (Pat.) „Gazeta Warszawska" pisze o wynikach głosowania na Górnym Śląsku: Plebiscyt ma wyrazić wolę ludności kraju terytoryalnie gminą za gminą, i to jest jedyną słuszną zasadą, bo tam, gdzie ma decydować o losach danego terytoryum, trzeba, że najmniejsza nawet jednostka terytoryalna mówiła od siebie i tu rezultat jest niewątpliwy. Przytłaczająca większość gmin okręgu przemysłowego wyraziła swą wolę należenia do państwa polskiego. Przewaga Niemców w miastach nie mówi nic o charakterze kraju. Jest ona bowiem przemijającym wynikiem faktu, że kraj ten należał do państwa niemieckiego. Z chwilą, gdy ten kraj przejdzie do innego państwa, miasta utracą swój charakter i swe tendencye niemieckie. Wynik plebiscytu zadecydował o polskości górniczo-przemysłowej części G. Śląska. Pozostałe powiaty są z nimi związane ekonomicznie, gdy będą oderwane od niej, będą skazane na suchoty. Dlatego też wynik plebiscytu w części przemysłowej powinien zadecydować o przyszłości politycznej całego obszaru plebiscytowego.

Prasa angielska o G. Śląsku.

Londyn. (Pat.) »Morning Post« omawiając sprawę plebiscytu na Górnym Śląsku, stwierdza, że plebiscyt nie jest tak prosty i sprawiedliwy, jak przypuszczano i zauważa, że głosowanie na Górnym Śląsku było poprzedzone olbrzymią kampanią intryg i niebywałemi groźbami, wreszcie, że Niemcy wyzyskali znakomicie korzystne położenie swoje, w jakiem się znajdowali w stosunku do Polaków na Górnym Śląsku. Chcą oni zgnieść Polskę, aby potem odzyskać z powrotem Alzacację i Lotaryngję. Odzyskanie Górnego Śląska przez Niemcy byłoby pierwszym etapem do wykonania tego zamiaru. Akt ten powinien wzbudzić we Francji i Anglji przekonanie o konieczności zamiany porozumienia na sojusz między Francją i Anglją, który nałożyłby pewne zobowiązania na oba państwa.

Wyniki głosowania ludowego na G. Śląsku.

Powiat opolski.

Opole miasto Polacy 1100, Niemcy 20 800.
Dancyn (Tauenzienow) Polacy 4, Niemcy 216.
Niwki Polacy 95, Niemcy 8.
Osowiec. Polska 37, Niemcy 300.
Nowa Kuźnia. Polska 80, Niemcy 92.
Sporok opolski. Polska 64, Niemcy 59.
Winów. Polska 91, Niemcy 73.
Grewnot. Polska 25, Niemcy 251.
Dziekaństwo. Polska 51, Niemcy 52.
Chmielowice. Polska 27, Niemcy 146.
Boguszyce. Polska 178, Niemcy 149.
Zyrkowice. Polską 64, Niemcy 121.
Birkowice. Polska 100, Niemcy 107.
Suchybór. Polska 77, Niemcy 179.
Kaniów. Polska 79, Niemcy 76.
Sławice. Polska 178, Niemcy 180.
Kupy. Polska 97, Niemcy 828.
Domecko 220, Niemcy 457.
Krapkowice. Polska 92, Niemcy 2369.
Budkowice Stare. Polska 266, Niemcy 960.
Popielów. Polska 517, Niemcy 1548.
Siołkowice. Polska 506, Niemcy 1522.
Antoniów. Polska 105, Niemcy 188.
Biadacz. Polska 159, Niemcy 206.
Bierdzany. Polska 164, Niemcy 505.
Biestrzynnik. Polska 125, Niemcy 159.
Krzywa Góra. Polska 10, Niemcy 178.
Borek. Polska 75, Niemcy 142.
Wawelno. Polska 61, Niemcy 648.
Brynica. Polska 562, Niemcy 632.
Pokój (dwór). Polska 29, Niemcy 2187.
Chobie. Polska 126, Niemcy 72.
Chrąsty. Polska 211, Niemcy 247.
Chrościna. Polska 265, Niemcy 351.
Chrościce. Polska 816, Niemcy 1177.
Chrzowice. Polska 66, Niemcy 48.
Chrzumczyce. Polska 116, Niemcy 235.
Komprachcice. Polska 225, Niemcy 619.
Krzyżowa Dolina. Polska 228, Niemcy 59.
Czarnowąsy (wieś). Polska 375, Niemcy 775.
Czarnowąsy (dwór). Polska 4, Niemcy 58.
Dębiniec. Polska 188, Niemcy 213.
Domaradz. Polska 103, Niemcy 1677.
Domaradzka Kuźnia. Polska 20, N. 531.
Daniec. Polska 312, Niemcy 397.
Dębio. Polska 84, Niemcy 350.
Dębska Kuźnia. Polska 206, Niemcy 356.
Dąbrowica. Polska 45, Niemcy 134.
Dąbrówka nad Odrą. Polska 164, Niemcy 459.
Dąbrówka Król. Polska 3, Niemcy 500.
Dyloki. Polska 183, Niemcy 200.
Ligota Proskowska. Polska 74, N. 556.
Ligota Turawska. Polska 307, Niemcy 316.
Falkowice. Polska 65, Niemcy 846.
Fałmirowice. Polska 54, Niemcy 166.
Brzezie. Polska 47, Niemcy 276.
Folwark. Polska 120, Niemcy 59.
Wróblin. Polska 141, Niemcy 339.
Rzędów. Polska 79, Niemcy 76.
Grecz. Polska 13, Niemcy 1239.
Zagwiździe. Polska 268, Niemcy 923.
Bukowo. Polska 9, Niemcy 282.
Górki. Polska 164, Niemcy 222.
Gosławice. Polska 716, Niemcy 735.
Grabczok. Polska 97, Niemcy 184.
Groszowice. Polska 757, Niemcy 904.
Dobrzyń W. Polska 536, Niemcy 1216.
Kotorz W. Polska 164, Niemcy 164.
Zimnice W. Polska 171, Niemcy 343.
Grucice. Polska 422, Niemcy 253.
Półwieś (gmina). Polska 214, Niemcy 296.
Półwieś (dwór). Polska 9, Niemcy 119.
Grabie. Polska 13, Niemcy 209.
Świerkle. Polska 102, Niemcy 223.
Lasy. Polska 51, Niemcy 877.
Ozimek. Polska 31, Niemcy 164.
Jaśkowice. Polska 81, Niemcy 191.
Jełowa (wieś). Polska 253, Niemcy 799.
Jełowa (dwór). Polska 6, Niemcy 67.
Kadłub Turawski. Polska 292, Niemcy 171.
Kępa. Polska 100, Niemcy 183.
Dobrzyń M. Polska 188, Niemcy 821.
Kotorz M. Polska 305, Niemcy 267.
Zimnice M. Polska 85, Niemcy 187.
Klink. Polska 57, Niemcy 213.
Kobylno. Polska 11, Niemcy 60.
Kolanowice. Polska 208, Niemcy 84.
Kąty. Polska 256, Niemcy 137.
Kosorowice. Polska 324, Niemcy 33.
Krasiejów. Polska 433, Niemcy 452.
Krzanowice. Polska 74, Niemcy 61.
Miedzana. Polska 139, Niemcy 61.
Lędziny. Polska 63, Niemcy 155.
Lubnów. Polska 33, Niemcy 216.
Luboszyce. Polska 142, Niemcy 289.
Ługniany. Polska 883, Niemcy 795.
Malina. Polska 388, Niemcy 234.
Masów. Polska 95, Niemcy 109.
Mechnice. Polska 138, Niemcy 205.
Mnichus. Polska 62, Niemcy 111.
Murów. Polska 84, Niemcy 686.
Nakło. Polska 345, Niemcy 135.
Budkowice N. Polska 163, Niemcy 218.
Nowawieś Król. Polska 740, Niemcy 2491.
Nowawieś Polska. Polska 259, Niemcy 629.
Święcina. Polska 00, Niemcy 190.
Ochodza. Polska 121, Niemcy 338.
Blimkinów. Polska 00, Niemcy 277.
Kały. Polska 00, Niemcy 351.
Prosków. Polska 153, Niemcy 584.
Przyrzecz. Polska 44, Niemcy 403.
Przywór. Polska 248, Niemcy 75.
Raszowa. Polska 229, Niemcy 207.
Rogów (gmina). Polska 83, Niemcy 569.
Rogów (dwór). Polska 11, Niemcy 92.
Rothaus. Polska 25, Niemcy 170.
Lubina. Polska 3, Niemcy 687.
Zakrzów Turawski. Polska 225, N. 271.
Ładza. Polska 220, Niemcy 271.
Siołkowice Nowe. Polska 57, Niemcy 236.
Schodnia. Polska 420, Niemcy 554.
Walldrogi. Polska 8, Niemcy 142.
Szczedrzyk. Polska 776, Niemcy 340.
Szczepanowice. Polska 242, Niemcy 359.
Sejdlicz. Polska ??, Niemcy 481.
Zawada. Polska 224, Niemcy 309.
Stradonia. Polska 242, Niemcy 364.
Syseród. Polska 00, Niemcy 219.
Tarnów. Polska 532, Niemcy 355.
Niwki. Polska 95, Niemcy 8.
Turawa. Polska 177, Niemcy 381.
Wojtowawieś. Polska 306, Niemcy 422.
Węgry. Polska 340, Niemcy 275.
Wrzoski. Polska 254, Niemcy 84.
Zawiść. Polska 40, Niemcy 348.
Grabice. Polska 00, Niemcy 266.
Żelazna. Polska 165, Niemcy 328.
Złotniki. Polska 174, Niemcy 178.
Zwonnice. Polska 358, Niemcy 80.
Zuzela. Polska 138, Niemcy 443.
Żywocice. Polska 60, Niemcy 388.

Powiat strzelecki.

Błotnica (gmina). Polska 179. Niemcy 165.
Błotnica (dwór). Polska 77, Niemcy 52.
Zimnawódka (gmina). Polska 181, N. 70.
Zimnawódka (dwór). Polska 40, Niemcy 75.
Imielnica. Polska 788, Niemcy 263.
Barut. Polska 251, Niemcy 15.
Gąsiorowice. Polska 422, Niemcy 112.
Dziewkowice. Polska 486, Niemcy 107.
Łaziska. Polska 415, Niemcy 97.
Stary Ujazd. Polska 468, Niemcy 99.
Jaryszów (gmina). Polska 268, Niemcy 59.
Jaryszów (dwór). Polska 41, Niemcy 17.
Obrowiec (dwór). Polska 10, Niemcy 77.
Dolna. Polska 180, Niemcy 151.
Staniszcze Małe (dwór). Polska 64, N. 31.
Staniszcze Małe (gmina). Polska 306, N. 29.
Myślina. Polska 141, Niemcy 66.
Odrowąż. Polska 155, Niemcy 123.
Karlubiec (wieś). Polska 208, Niemcy 1051
Karlubiec (dwór). Polska 30, Niemcy 53.
Żandowice (dwór). Polska 55, Niemcy 19.
Poręba. Polska 129, Niemcy 149.
Klucz. Polska 140, Niemcy 71.
Karlubiec (wieś i dwór) Polska 238, Niem- 158.
Rozwadze Polacy 340 — Niemcy 503.
Sieroniowice Wielkie Polacy 206 — Niemcy 38.
Sieroniowice Małe Polacy 73 — Niemcy 16.
Żyrowa gmina Polacy 126 — Niemcy 140.
Żyrowa dwór Polacy 39 — Niemcy 130.
Siedlice gmina Polacy 154 — Niemcy 109.
Siedlice dwór Polacy 31 — Niemcy 46.
Kamień dwór Polacy 172 — Niemcy 163.
Kamień gmina Polacy 321 — Niemcy 235.
Kamień Mały gmina i dwór Polacy 335 — Niemcy 95.
Balcarzowice Polacy 113, Niemcy 8.
Brzezina Polacy 52, Niemcy 17.
Czarnosin gmina Polacy 72, Niemcy 51.
Czarnosin dwór Polacy 45, Niemcy 64.
Oleszka Polacy 101, Niemcy 81.
Dąbrówka Polacy 70 — Niemcy 33.
Zakrzów Polacy 191 — Niemcy 171.
Ligotka Polacy 56 — Niemcy 68.
Poznowice Polacy 181 — Niemcy 107.
Niwki Polacy 25 — Niemcy 91.
Jesiona Polacy 217 — Niemcy 122.
Sprzecice Polacy 34 — Niemcy 47.
Ligota Czamborowę Polacy 197 — Niemcy 128.
Ligota pod Leśnicą Polacy 41 — Niemcy 70.
Księżawieś pod Leśnicą Polacy 208 — Niemcy 317.
Rozmierka Polacy 315 — Niemcy 180.
Rozmierz Polacy 191 — Niemcy 139.
Podborzany (Waldhäuser) Polacy 61 — Niemcy 21.
Osiek Polacy 247 — Niemcy 42.
Rozniątów gmina Polacy 136 — Niemcy 46.
Rozniątów dwór Polacy 69 — Niemcy 27.
Szymiszów Wapienniki Polacy 277 — Niemcy 171.
Szymiszów dwór Polacy 168 — Niemcy 227.
Borycz Polacy 185 — Niemcy 92.
Krośnica Polacy 205 — Niemcy 140.
Grodzisko Polacy 228 — Niemcy 126.
Kadłub Polacy 330 — Niemcy 273.
Izbicko Polacy 194 — Niemcy 439.
Sporok (Carmerau) Polacy 139 — Niemcy 71.
Sucha Polacy 300 — Niemcy 65.
Sucho-Daniec Polacy 118 — Niemcy 104.
Ligota Polacy 197 — Niemcy 128.
Otmica Polacy 140 — Niemcy 120.
Grabów Polacy 43 — Niemcy 19.
Gąsiorowice Polacy 422 — Niemcy 112.
Jaryszów Polacy 449 — Niemcy 458.
Zdzieszowice dwór Polacy 30 — Niemcy 75.
Kielcz Polacy 579 — Niemcy 173.
Żandowice gmina Polacy 1015 — Niemcy 213.
Chorula. Polska 68, Niemcy 173.
Malnie. Polska 175, Niemcy 178.
Krasowa. Polska 70, Niemcy 84.
Gorażdże (wieś). Polska 115, Niemcy 153.
Gorażdże (dwór). Polska 27, Niemcy 56.
Olszowa. Polska 105, Niemcy 20.
Obrówiec. Polska 216, Niemcy 127.
Krępa (wieś). Polska 270, Niemcy 150.
Krępa (dwór). Polska 11, Niemcy 51.
Olszowa (dwór). Polska 93, Niemcy 72.
Kalinów. Polska 34, Niemcy 52.
Suchełany (dwór). Polska 34, Niemcy 24.
Góra św. Anny. Polska 91, Niemcy 403.
Wysoka. Polska 105, Niemcy 288.
Zawadzkie. Polska 1154, Niemcy 776.
Nowawieś. Polska 69, Niemcy 30.
Nogowczyce. Polska 84, Niemcy 15.
Piotrogród. Polska 169, Niemcy 639.
Kalinów (dwór). Polska 36, Niemcy 138.
Wierzchlesie. Polska 164, Niemcy 53.
Kalinowice (wieś i dwór). Polska 47, Niemcy 111.
Zimnawódka. Polska 180, Niemcy 70.

Powiat kozielski.

Roszowice Polacy 186 — Niemcy 102.
Lenartowice Polacy 190 — Niemcy 182.
Naczysławki. Polska 90, Niemcy 124.
Koźle (miasto). Polska 340, Niemcy 4543.
Uciszków. Polska 134, Niemcy 515.
Bierawa. Polska 209, Niemcy 596.
Brzeźce. Polska 265, Niemcy 334.
Chrósty. Polska 40. Niemcy 155.
Rzeczyca (gmina). Polska 47, Niemcy 352.
Rzeczyca (dwór). Polska 3, Niemcy 56.
Pociękarb. Polska 33, Niemcy 88.
Bytków Polska 51, Niemcy 31.
Radziejów. Polska 22, Niemcy 80.
Naczysławice. Polska 168, Niemcy 430.
Trawniki. Polska 40, Niemcy 358.
Urbanowice. Polska 46, Niemcy 371.
Grodzisko. Polska 6, Niemcy 190.
Karchów. Polska 5, Niemcy 197.
Wielka Ligota. Polska 16, Niemcy 171.
Gościęcin. Polska 18, Niemcy przeszło 1000.
Łężce. Polska 91, Niemcy 541.
Stare Koźle Polacy 236 — Niemcy 714.
Byczynica Polacy 53 — Niemcy 41.
Błażejowice Polacy 160 — Niemcy 140.
Borzysławice Polacy 32 — Niemcy 220.
Ciężkowice Polacy 5 — Niemcy 455.
Czyszki Polacy 648 — Niemcy 112.
Dębowa Polacy 13 — Niemcy 188.
Dobieszów Polacy 4 — Niemcy 221.
Dobrosławice Polacy 33 — Niemcy 301.
Dziełów Polacy 8 — Niemcy 244.
Rybaki Polacy 8 — Niemcy 117.
Pawłowizna Polacy 2 — Niemcy 278.
Grudynia Polacy 4 — Niemcy 481
Grzędziny Polacy 53 — Niemcy 424.
Jastrzębiec Polacy 22 — Niemcy 167.
Koza Polacy 17 — Niemcy 131.
Grudyńka Polacy 8 — Niemcy 197.
Jakubowice Polacy 4, Niemcy 164.

Naczysławice Polacy 90, Niemcy 124.
Ligotka Polacy 48, Niemcy 133.
Kłodnica Polacy 494, Niemcy 1532.
Kobylica Polacy 53, Niemcy 233.
Komorno Polacy 23, Niemcy 206.
Kózki Polacy 25, Niemcy 234.
Krzanowice Polacy 490, Niemcy 577.
Kuźniczka Polacy 57, Niemcy 149.
Łancmierz Polacy 267, Niemcy 137.
Długomiłowice Polacy 12, Niemcy 119.
Łęczyca Polacy 47, Niemcy 408.
Łaniec Polacy 34, Niemcy 142.
Libiszowice Polacy 143, Niemcy 172.
Mieknęcin Polacy 821, Niemcy 1081.
Miłowice Polacy 35, Niemcy 265.
Pokrzywnica Polacy 64, Niemcy 532.
Ortowice Polacy 186, Niemcy 85.
Poborszowice Polacy 158, Niemcy 341.
Pawłowiczki Polacy 15, Niemcy 447.
Radoszowy Polacy 64, Niemcy 365.
Rogi Polacy 128, Niemcy 497.
Roszowski Las Polacy 377, Niemcy 116.
Rzeczyca Polacy 47, Niemcy 418.
Stebłów Polacy 58, Niemcy 70.
Bukowiec Polacy 79, Niemcy 137.
Szczyty Polacy 3, Niemcy 186.
Witosławice Polacy 69, Niemcy 183.
Wronin Polacy 38, Niemcy 637.
Bisków Polacy 9, Niemcy 43.

Cisowa. Polska 185, Niemcy 422.
Dziergowice. Polska 857, Niemcy 279.
Sławne Pole. Polska 14, Niemcy 20.
Gierałtowice. Polska 76, Niemcy 246.
Goszyce. Polska 88, Niemcy 45.
Jaborowice. Polska 44, Niemcy 237.
Kotlarnia. Polska 52, Niemcy 158.
Januszkowice. Polska 139, Niemcy 197.
Kamionka. Polska 32, Niemcy 151.
Kędzierzyn. Polska 256, Niemcy 1569.
Stara Kuźnia. Polska 167, Niemcy 163.
Łąki. Polska 216, Niemcy 224.
Lichynia. Polska 171, Niemcy 262.
Łony. Polska 210, Niemcy 561.
Maciowakierz. Polska 107, Niemcy 538.
Miejsce (nad Kłodnicą). Polska 124, N. 84.
Milice. Polska 10, Niemcy 277.
Miejsce (nad Odrą). Polska 251, Niemcy 141.
Mozurów. Polska 118, Niemcy 202.
Nieznaszyn. Polska 77, Niemcy 178.
Ostrożnica. Polska 195, Niemcy 871.
Pirków. Polska 9, Niemcy 43.
Podlesie. Polska 132, Niemcy 263.
Cerkiew Polska. Polska około 150, N. 810.
Przewóz. Polska 232, Niemcy 157.
Raszowa. Polska 138, Niemcy 343.
Reńskawieś. Polska 133, Niemcy 940.
Rokicze. Polska 254, Niemcy 153.
Grabówka. Polska 108, Niemcy 73.
Zakrzów. Polska 224, Niemcy 536.
Sławięcice (wieś). Polska 239, Niemcy 577.
Sławięcice (kolonia). Polska 105, N. 174.
Suchowice. Polska 72, Niemcy 137.
Teśnów. Polska 8, Niemcy 114.
Warmątów. Polska 22, Niemcy 268.
Większyce. Polska 62, Niemcy 513.
Wielmierzowice. Polska 90, Niemcy 76.

Powiat oleski.

Olesno (miasto). Polska 473, Niemcy 3286.
Jastrzygowice. Polska 119, Niemcy 162.
Radów. Polska 170, Niemcy 186.
Zębowice. Polska 250, Niemcy 182.
Krasków. Polska 82, Niemcy 704.
Gorzów (miasto). Polska 98, Niemcy 928.
Olesno (miasto). Polska 473, Niemcy 3286.
Bażany. Polska 153, Niemcy 303.
Biskupice. Polska 287, Niemcy 316.
Broniec. Polska 111, Niemcy 66.
Donersmark. Polska 28, Niemcy 192.
Ligota Psurowska. Polska 217, N. 171.
Goła. Polska 86, Niemcy 387.
Lasowice Wielkie. Polska 79, Niemcy 475.
Jasienie. Polska 164, Niemcy 531.
Karlsgrund (?). Polska 53, Niemcy 170.
Kiełbaszyn. Polska 24, Niemcy 11.
Knieja. Polska 133, Niemcy 124.
Kozłowice. Polska 37, Niemcy 234.
Kocianowice. Polska 186, Niemcy 753.
Kościeliska. Polska 325, Niemcy 315.
Krzyżanowice. Polska 33, Niemcy 288.
Kucoby. Polska 74, Niemcy 89.
Wołoszów. Polska 175, Niemcy 126.
Łoś. Polska 14, Niemcy 159.
Osiecko. Polska 55, Niemcy 64.
Sowczyce. Polska 284, Niemcy 293.
Zdziechowice. Polska 101, N. 625.
Sternalice. Polska 184, Niemcy 396.
Szum. Polska 174, Niemcy 210.
Skrońsko. Polska 116, Niemcy 95.
Łomnicka Kolonia. Polska 120, N. 44.
Trzebiszyn. Polska 113, Niemcy 145.
Uszyce (wieś). Polska 73, 494.
Uszyce (dwór). Polska 20, Niemcy 477.
Wachowice. Polska 77, Niemcy 58.
Walspek. Polska 138, Niemcy 110.
Więckowice. Polska 71, Niemcy 137.
Wierzchy. Polska 126, Niemcy 294.
Wolęcin. Polska 39, Niemcy 48.
Wysoka. Polska 298, Niemcy 109.
Jamy gmina Polacy 58, Niemcy 214.
Jamy dwór Polacy 10, Niemcy 175.
Siedliska Polacy 29, Niemcy 22.
Szumirad gmina Polacy 36, Niemcy 138.
Szumirad dwór Polacy 36, Niemcy 205.
Turze Polacy 94, Niemcy 80.

Gorzów (miasto). Polska 98. Niemcy 935.
Wichrów. Polska 180. Niemcy 177.
Szywałd (gmina). Polska 142. Niemcy 39.
Szywałd (dwór). Polska 69. Niemcy 124.
Stare Olesno (gmina). Polska 63. Niemcy 38.
Stare Olesno (dwór). Polska 108. Niemcy 57.
Grunowice (gmina). Polska 127. Niemcy 346.
Grunowice (dwór). Polska 27. Niemcy 41
Bodzanowice (gmina). Polska 239. Niemcy 629.
Bodzanowice (dwór). Polska 21. Niemcy 89.
Borki Wielkie (gmina). Polska 329. Niemcy 172.
Borki Wielkie (dwór). Polska 36. Niemcy 45.
Radłów. Polska 222. Niemcy 147.
Karmonki Stare (dwór). Polska 12. Niemcy 65.
[illegible]ły (gmina). Polska 25. Niemcy 157.
[illegible]ły (dwór). Polska 3. Niemcy 177.
[illegible]chów. Polska 154. Niemcy 72.
[illegible]dłub Wolny. Polska 433. Niemcy 174.
[illegible]liska. Polska 29. Niemcy 22.
[illegible]zołków. Polska 61. Niemcy 33.
[illegible]zonki Nowe. Polska 302. Niemcy 147.

Powiat prudnicki.

Głogówek Polacy 220 — Niemcy 5093.
Kutkowice Stare gmina Polacy 20 — Niemcy 254.
Kutkowice Stare dwór Polacy —, — Niemcy 48.
Solec Polacy 25 — Niemcy 167.
Racławice Niem. Polacy 15 — Niemcy 2474.
Komorniki Polacy 30 — Niemcy 412.
Kramołów Polacy 31 — Niemcy 397.
Nowy Dwór Polacy 67 Niemcy 63.
Kutkowice Nowe Polacy 7 — Niemcy 78.
Pietna Polacy 5 — Niemcy 198.
Miłonów Polacy 124 — Niemcy 150.
Rzepcze Polacy 80 — Niemcy 227.
Rostkowice Polacy 33 — Niemcy 295.
Zwiastowice Polacy 62 — Niemcy 219.
Ściborowice Polacy 11 — Niemcy 343.
Stebłów Polacy 75 — Niemcy 337.
Twardawa Polacy 85 — Niemcy 361.
Twardawa dwór Polacy 2 — Niemcy 105.
Walce Polacy 111 — Niemcy 261.
Wilków Polacy 64 — Niemcy 144.
Strzeleczki Polacy 198 — Niemcy 1381.
Brożec Polacy 28 — Niemcy 533.
Brzeźnica Polacy 19 — Niemcy 351.
Łącznik 92% głosów niemieckich.
Progosch? Polacy 61 — Niemcy 976.
Mechnica Polacy 179 — Niemcy 506.
Mośna 97% głosów niemieckich.
Gostomia Polacy 135 — Niemcy 395.
Kujawy 98 % głosów niemieckich.
Radostynia Polacy 103 — Niemcy 525.
Ścigów Polacy 163 — Niemcy 177.
Celiny 99% głosów niemieckich.
Markatów dwór Polacy 6 — Niemcy 142.
Kujakowice Górne Polacy 119 — Niemcy 768.
Komorzno Polacy 3 — Niemcy 635.
Komorzno dwór Polacy 1 — Niemcy 377.
Roszkowice Polacy 10 — Niemcy 488.
Roszkowice dwór Polacy 00 — Niemcy 154.
Rożnów Polacy 5 — Niemcy 374.
Rożnów dwór Polacy 2 — Niemcy 92.
Sierosławice Polacy 6 — Niemcy 161.
Ligota Polacy 24 — Niemcy 375.
Krzywieżyny Polacy 4 — Niemcy 712.
Szymonków Polacy 3 — Niemcy 532.
Szymonków dwór Polacy 7 — Niemcy 522.
Wesendorf Polacy 8 Niemcy 110.
Wojsławice Polacy 00 — Niemcy 194.
Bogduńczowice wieś Polacy 00 — Niemcy 175.
Bogduńczowice dwór Polacy 00 — Niemcy 66.
Noldau wieś Polacy 6 — Niemcy 505.
Noldau dwór Polacy 00 — Niemcy 46.
Kujakowice Dolne Polacy 130 — Niemcy 433.
Sucha Góra Polacy 646 — Niemcy 146.
Browiniec Polacy 27, Niemcy 270.
Wierzch Polacy 168, Niemcy 396.
Kurnica Polacy 67, Niemcy 66.
Opaczewo Polacy 45, Niemcy 64.
Leśnik Polacy 16, Niemcy 90.
Mochów Polacy 31, Niemcy 548.
Pisarzowice Polacy 28, Niemcy 416.
Browiniec Niem. Polska 48, Niemcy 543.
Kujawy. Polska 117, Niemcy 410.
Łącznik. Polska 75, Niemcy 846.
Chrzelice. Polska 32, Niemcy 777.
Ogiernicze. Polska 61, Niemcy 132.
Błażejowice. Polska 14, Niemcy 210.
Dobieszowice. Polska 88, Niemcy 355.
Ligota. Polska 109, Niemcy 389.
Biedrzychowice. Polska 88, Niemcy 838.
Wróblin. Polska 106, Niemcy 354.
Grochołub. Polska 58, Niemcy 275.
Kierpno. Polska 165, Niemcy 266.
Łagiewnice. Polska 61, Niemcy 132.
Olbrachcice. Polska 82, Niemcy 411.
Racławice Polskie. Polska 179, Niemcy 509.
Radostynia. Polska 123, Niemcy 507.

Rzepce. Polska 83, Niemcy 227.
Dziedzice. Polska 321, Niemcy 540.
Celiny. Polska 139, Niemcy 377.
Zawada. Polska 113, Niemcy 570.
Zabierzów. Polska 13, Niemcy 155.
Rozkochów. Polska 21, Niemcy 375.
Przechód. Polska 51, Niemcy 1115.
Browiniec Polski. Polska 35, Niemcy 184.
Nowawieś. Polska 28, Niemcy 212.
Mochów. Polska 31, Niemcy 548.
Mokra. Polska 33, Niemcy 241.
Mośna. Polska 17, Niemcy 297.
Łowkowice. Polska 32, Niemcy 476.
Krobusz. Polska 27, Niemcy 343.
Dzierżysławice. Polska 71, Niemcy 467.
Dobra. Polska 76, Niemcy 409.
Zamek Głogowski. Polska 11, Niemcy 100.
Olszynka. Polska —, Niemcy 318.
Górka. Polska 17, Niemcy 206.
Głogowiec. Polska 19, Niemcy 137.
Jaroszowice. Polska —, Niemcy 145.
Lasswitz (?). Polska —, Niemcy 219.
Rzymkowice. Polska 7, Niemcy 673.
Ciartowice. Polska 25, Niemcy 150.
Sloków. Polska 1, Niemcy 194.
Ćwiercie. Polska 3. Niemcy 76.

Powiat Kluczborski.

Duczów Mały Polacy 2, Niemcy 152.
Markatów Mały Polacy 14, Niemcy 50.
Prytwice Polacy —, Niemcy 154.
Sarnów Polacy 2, Niemcy 201.
[illegible]ska Kolonia Polacy —, Niemcy 48.
Bąków Polacy 16 — Niemcy 342.
Borek Polacy 27 — Niemcy 234.
Brzezinka Polacy 15 — Niemcy 27.
Budenbruk Polacy 2 — Niemcy 166.
Albrechtsthal Polacy 00 — 48.
Alt-Tschapel Polacy 29 — Niemcy 79.
Butschkau Polacy 20 — Niemcy 503.
Barthelschütz Polacy 3 — Niemcy 187.
Breitschappel Polacy 00 — Niemcy 37.
Gortotów Polacy 18 — Niemcy 258.
Świniary Wielkie dwór Polacy 1 — Niemcy 64.
Świniary Wielkie wieś Polacy 5 — Niemcy 187.
Duczów Wielki Polacy 8 — Niemcy 240.
Jakubowice Polacy 13 — Niemcy 215.
Świniary Małe Polacy 2 — Niemcy 134.
Łowkowice Polacy 159 — Niemcy 664.
Nagdowice Polacy 11 — Niemcy 732.
Markatów Polacy 9 — Niemcy 285.
Markatów gmina Polacy 8 — Niemcy 136.
Górne Kujakowice. Polska 119, N. 130.
Dolne Kujakowice. Polska 783.
Ciecierzyn (gmina). Polska 38, Niemcy 272.
Ciecierzyn (dwór). Polska 12, Niemcy 59.
Górka. Polska 64. Niemcy 152.
Bogacica. Polska 533. Niemcy 879.
Wendryna (gmina). Polska 65, Niemcy 93.
Wendryna (dwór). Polska 56, Niemcy 199.
Makowczyce. Polska 35, Niemcy 75.
Szemrowice. Polska 317, Niemcy 192.
Wojciechów (gmina). Polska 248, Niemcy 246.
Wojciechów (dwór). Polska 37, Niemcy 105.
Biskupice (dwór). Polska 39, Niemcy 53.
Boruszów. Polska 11, Niemcy 91.
Budzów. Polska 40, Niemcy 109.
Gorzów (wieś). Polska 83, Niemcy 462.
Borkowice. Polska 284, Niemcy 321.
Borek Mały. Polska 223, Niemcy 712.
Lasowice Małe. Polska 20, Niemcy 521.
Chudoba. Polska 160, Niemcy 223.
Laskowice (gmina). Polska 123, Niemcy 474.
Laskowice (dwór). Polska 10, Niemcy 78.
Łaka. Polska 62, Niemcy 137.
Leśna. Polska 190, Niemcy 48.
Łomnica. Polska 305, Niemcy 161.
Nowawieś (gmina). Polska 66, Niemcy 466.
Nowawieś (dwór). Polska 8, Niemcy 48.
Pawłowice. Polska 100, Niemcy 268.
Prusków. Polska 80, Niemcy 93.

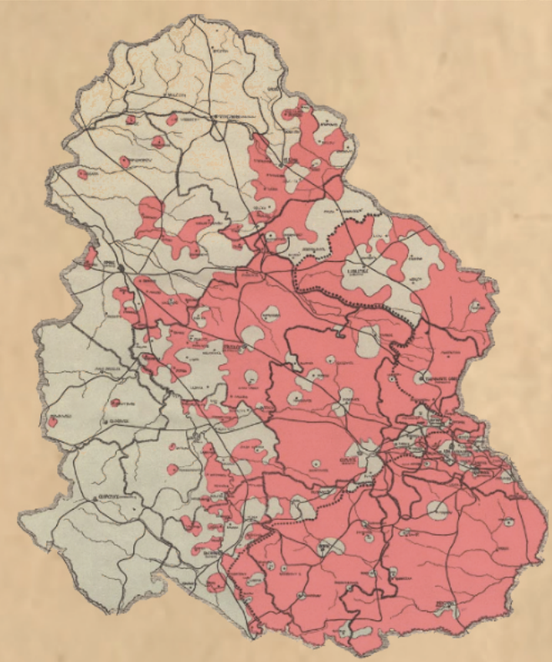

Do sprzedania: stara, dobrze utrzymana pompa do gno,ówki i stare dobrze utrzymane okna. **Do wydzierżawienia** dawniejsza stajnia obszerna jako skład lub warsztat. Zapytać się należy w Taru. Górach przy ul. Przemysłowej nr 17 (Industriestr.) u Nowaka.

Oprócz mej

przeprasow. kapeluszy

dla panów

otworzyłem także

przeprasowalnię kapeluszy dla pań

Proszę moją Szan. Klientelę o łask. poparcie

Edward Franoschek

Wirek.

Dla odsprzedających!

Wielki zapas słonych śledzi

Prima Norwegskie Vaar-śledzie

rzetelna waga — mocne opakowanie 5/600-nie za beczkę mrk. **216.—** z mojego składu.

Górnośląski skład kawy, herbaty i delikatesów

MAX GROSSKREUZ

Katowice, ul. Dyrekcyjna 5

(dawniej Otto Stiebler)

Agitujcie za naszą gazetą!

BYTOM

plac koszarowy

10. 9. **Sobota i niedziela** 11. 9.

wspaniałe

po 2 główne przedstawienia

po połud. o 3 godz. wiecz. o 7 godz.

Na każdem przedstawieniu 25 sensacji.

Próba zwiedz. zwierząt i karmienie codz. od 10-1

Bilety tylko przy kasie cyrku od 10—1 i godzinę przed rozpoczęciem.

Przebudźcie się nareszcie

i każcie budować **piekarniaki** u firmy

Bruno S. Müller, Bytom G. Sl.

budowla piekarniaków, Wielka Błotnica 21.

Wielki skład pierwszorzędnej jakości, ciężkiej armatury

:: i wszelkich przyrządów dla piekarń i cukierń. ::

Budowy nowe i przebudowanie każdego rodzaju piekarniaków wykonuje się punktualnie i czysto.

Długoletnia gwarancja! Specjalność: **rośla z lanego twardego żelaza.**

Adres telegraficzny: Backofenmüller Beuthenoberschl. Telefon 1741.

Stenophon

Najodpowiedniejsza i najtańsza maszyna do dyktowania w najlepszem wykonaniu.

Cena tylko 2200.— mk.

Żądajcie przedłożenia bezobowiązującego od

Siewert & Hannich

Zastępstwo generalne na Górny Śląsk

Bytom G. Sl. ul. Dworcowa 35

Telefon 1917, 1919, 325.

Filja Wrocław: Reischestr. 33 :: Tel. R. 12428.

Poszukuje się zastępców na różne miejscowości Śląska.

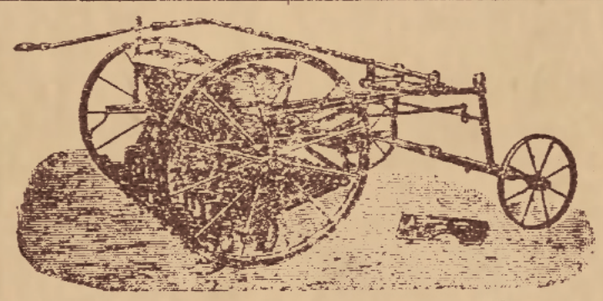

Kupujcie maszyny

do siania i sieczenia,

bo bardzo drożeją.

Mam na składzie:

Siewniki (dryle): Regina, Säkönigin, system Epple & Buxbaum, Isaria.

Kosiarki: „Deering". „Osborne". „Eckert".

T. Koraszewski, Opole,

Tel. 284. Plac Wrocławski 16.

Baczność!

Szanowni. gospodarzom i gospodyniom całej okolicy donoszę uprzejmie, że objąłem

młyn na Grabowie

i wymielam wszelkie gatunki zboża. Prosząc o łaskawe poparcie, polecam się

z wysokim szacunkiem

Karol Michna, Grabów,

w pow. strzeleckim (przy Nakle).

Wiktor Lewik
Stemple kauczukowe i metalowe
Bytom G.S.
ul. Koszarowa 16

Do gospodarstwa stu morgowego potrzebny **zaraz** starszy, trzeźwy człowiek samotny jako

rolnik

i do opatrzenia koni. Utrzymanie całkowite i wynagrodzenie według umowy. Zgłosz. pod adr.

Koziołek, Gogolin,

poczta Obrowiec (Oberwitz).

Chcecie jeszcze tanio kupić? Dajemy Wam sposobność!

Oddział specyalny: Konfekcya dla pań i dzieci.

Szykowne, najlepiej odrobione paltoty, suknie i bluzki. Olbrzymi wybór damskich paltotów od **165** do **2400** mk.

Heklowane spodnie dla chłopców	7.50	Rękawiczki piąstki dla dzieci wełniane	7.90
Heklowane spodniki dla dzieci i rękawami	10.50	Szkarpetki heklowane	7.50
Wełniane szale do ochrony bluzek	75.00	Półszkarpetki heklowane	8.75
Heklowane jaczki damskie	110.00	Podstaniczki z haftem	19.75
Ciepłe majtki damskie	72.00	Szewiot na suknie dobry towar mtr.	32.00

Dom zakupu **GUSTAV STEINBERG** KATOWICE ul. Grundmanna

Otwarcie interesu!

Po kilku latach niewoli rosyjskiej powróciłem do ojczyzny i założyłem

interes spedytorski

w Opolu, Plac Wrocławski 9.

Będę się starał wymaganiom jakie się stawia nowoczesnem przedsiębiorstwom spedytorskiem pod każdym względem sprostać. Proszę więc o poparcie mojego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

Ryszard Seidel,

spedytor.

Quo vadis?

(Dokąd idziesz?)

po

wino, konjak, likiery, piwa, papierosy i. t. d.

do

Pawła i Marja Białek, Opole.

Centralny gościniec pod „Złotym Orłem"

Przedmieście Odrzańskie — Plac Wrocławski 11.

Urodzony w powiecie kozielskim (w Maciowakierzu) i świadomy polskiej mowy osiedliłem się

w Koźlu

jako weterynarz praktyczny

(praktischer Tierarzt.)

Odebrałem praktykę prywatną od p. Nituschke i mieszkam w rzezalni miejskiej (Schlachthaus).

Tel. nr. 145.

Joschko,

weterynarz praktyczny.

Dachówka,

pod gwarancją nieprzemakalna, jest tanio do nabycia. — Zastępcy potrzebni.

Czernia,

w Lubeszycach (w pow. opolskim).

Zdrowie jest największym skarbem!

Polecam wszelkie

artykuły potrzebne do leczenia chorych

Udzielam chętnie darmo porady!

§ Dla rolników zaś polecam wszelkie leki potrzebne w gospodarstwie dla by dla koni, krów świń i t p., gdyż mam własne laboratorium. §

O łaskawe poparcie prosi (128

Bernard Pitsch, naprz. stolarza Plaschkego.

Drogerja ORŁA - **Racibórz,** Wielkie Przedmieście 31.

Telefon 622.

—* **Zawiść** (w pow. opolskim). (Napad.) Przy spisywaniu ludności w Zawiściu napadł Piotr Kupilas na Jana Richtera i obił go po głowie w okropny sposób. Wszystko to odbyło się w gospodzie Brygidy Wakan, która może zaświadczyć prawdziwość tego zdarzenia. Tegoż dnia skradziono mu przy zapisywaniu ludności latarkę z roweru, która kosztowała 85 mk., oraz torbę od roweru z kluczami. Szkoda wynosi około 25 mk. — Czy więc słusznem jest nazywanie Polaków bandytami, o których piszą codziennie niemieckie gazety, gdy tymczasem niemieccy „hajmattroje" tak bezkarnie hulają?

—* **Żużela** (w pow. opolskim). Gościnny Shönowski tustąd skazany został za przestąpienie przepisów paszportowych i za bezprawne noszenie broni na 6 miesięcy więzienia. — Handlarz kołowcami Stoklossa tustąd, przeciwko któremu wdrożono postępowanie sądowe za bezprawne noszenie broni, ulotnił się, jednakowoż wysłano za nim list gończy.

—* **Opole.** Donosiliśmy swego czasu, że na wyspie Bolka pod Opolem napadnięto dozórcę parku p. Porwola w jego mieszkaniu i zabrano mu kilkaset marek. Teraz policja aresztowała jednego ze złoczyńców; jest nim jakiś dawniejszy karczmarz, który ½ roku miał oberżę we Wojtowejwsi w dzierżawie i tam zbankrutował. Drugiego rabusia jeszcze nie schwycono.

—* **Podlesie** (w pow. kozielskim). (Dwużeństwo.) Dnia 23-go stycznia przytrzymała policja w Raciborzu pewnego podejrzanego człowieka, który w toku śledztwa zeznał, że nazywa się Alojzy Konieczny i jest oberżystą w Podlesiu. Pewien człowiek z Zabrza rozpoznał w aresztowanym poszukiwanego od dawna robotnika Józefa Palucha z Zabrza. W dodatku stwierdzono, że aresztowany jest częstym gościem domu karnego w Raciborzu. Paluch jest człowiekiem dwukrotnie ożenionym. W Podlesiu był właścicielem karczmy pod przybranem nazwiskiem Koniecznego, gdzie też poślubił niejakąś Albertynę Deptówną. W Zabrzu zaś występował pod właściwem nazwiskiem Palucha i był ożeniony z niejaką Albertyną Rybkówną. Niezawodnie nie minie Palucha zasłożona kara.

—* **Chrapkowice.** W piątek 8-go bm. o godz. 12½ w południe spaliła się stodoła napełniona zbożem i sianem, należąca do rolnika p. Pakusy. Także spaliły się maszyny rolnicze, znajdujące się w stodole. Z jakiej przyczyny ogień powstał, dotychczas nie wiadomo.

—* **Nysa.** W niedzielę po południu zbuntowali się więźniowie tutejszego więzienia wojskowego. Widocznie spodziewali się, że nowa rewolucja i dla nich wolność przyniosła. Ucieczka atoli nie powiodła się. Mimo tego próbowali jej po raz wtóry wieczorem. Teraz posłano po wojsko, które kilku strzałami z karabinów maszynowych buntowników uspokoiło.

—* **Strzelce.** (Komunikacja automobilowa pomiędzy Zawadzkiem-Strzelcami i Kędzierzynem.) W sferach interesowanych istnieje projekt połączenia samochodami Zawadzkiego—Strzelec i Kędzierzyna. Ta komunikacja ma doniosłe znaczenie nie tylko dla przemysłowców i handlowców, ale również dla reszty ludności podróżującej, łącząc linje kolejowe: Tarnowskie Góry—Opole; Bytom—Opole; Kędzierzyn—Gliwice; Kędzierzyn—Opole; Kędzierzyn—Racibórz; Kędzierzyn—Nysa; Kędzierzyn—Pol. Cerekiew; Strzelce—Vosowska—Kluczborek; Strzelce—Vosowska—Dobrodzień; Strzelce—Vosowska—Lubliniec; Tarnowskie Góry—Strzelce—Vosowska—Kluczborek. Już w roku 1908 jeździły pomiędzy Zawadzkiem—Strzelcami i Kędzierzynem samochody osobowe, atoli przedsiębiorstwo się nie opłacało; czy obecnie będzie szczęśliwszem, przekona czas.

—* **Wielki Kotórz.** (Polityka w kościele.) W dzień święta Zwiastowania Najśw. Marji Panny niż ks. proboszcz przybył do ołtarza, zrobiła się na chórze taka wrzawa, że ludzie byli wprost oburzeni na takie zachowanie się w kościele. Oto dwaj bracia T. z Małego Kotorza wdali się w rozmowę z sołtysem z W. Kotorza i o mało byłoby przyszło w kościele do bijatyki, gdyż owi dwaj bracia T. zaczęli wygadywać na Polaków i Francuzów, mówiąc, że wszystkiemu Polacy winni, iż oni to Francuzów sprowadzili. Na to dzielny nasz sołtys dał im należytą odpowiedź, mówiąc, że jeno się to dzieje, co Niemcy podpisali. I to się działo w kościele! Zamiast się pomodlić, to się politykuje. Znani owi dwaj bracia T. ze swego hakatystycznego usposobienia odgrażają się Polakom i Francuzom, gdzie się sposobność nadaje. Ale spamiętajcie sobie, wy dwaj bracia, żeście jednak są Polakami, i ojciec wasz był Polakiem, który właśnie w Polsce na robocie się zbogacił, a choć się tak „dożeracie" za Niemcami i nawet jeszcze wasze nazwisko chcieliście przekręcić, nie zostaliście tymi wielkiemi panami, jakeście się spodziewali. Bo Niemcy mieli na takie posady dosyć Niemców, zaś dla Polaków została siekiera, młot albo kilof. To sobie rozważcie wpierw, nim zaczniecie kłótnie w kościele. — Donoszę jeszcze, że listowy z Zawady, młody człowiek, wygadywał na Francuzów na dworcu kolejowym w Małym Kotorzu, że robią „geszefta", kupując kartofle i sprzedawając je po 40 marek za centnar. Świadków w razie potrzeby mogę stawić.

Ruch Towarzystw.

— **Ligota Turawska.** Zebranie Tow. Polek odbędzie się w niedzielę o godz. 4-tej po połud. Uprasza się o liczne przybycie z Kadłuba i Zakrzowa Turawskiego. Zarząd.

—* **Łąki** (w pow. kozielskim). W niedzielę 14-go bm. odbył się tutaj po zebraniu Tow. Polek wiec polski z udziałem przeszło 200 osób, pomiędzy któremi było wiele niewiast. Referent p. Śniegocki przemówił do zebranych o korzyściach, które będą udziałem Górnego Śląska po przyłączeniu się do Polski. Dalej zwracał uwagę na groźne położenie Niemiec i na ciężary, któreby Górny Śląsk musiał ponieść, gdyby miał nieszczęście zostać przyłączonym do Niemiec. — Słuchacze uważnie i ze zainteresowaniem wysłuchali wywodów mówcy, które znalazły zupełne uznanie i nagrodzone były hucznymi oklaskami. Ponieważ w Łąkach już wszystkim oczy się otworzyły, nie było na zebraniu nikogo, któryby się odważył wystąpić za Niemcami. Dlatego uchwalono na wniosek przewodniczącego, by wysłać protest do Komisji w Opolu przeciwko dopuszczeniu wychodźców do głosowania i zakończono wiec pieśnią „Serdeczna Matko".

— Ten sam referent udał się następnie do Miejsca, gdzie także odbył się wiec polski. Przebieg wieca był podobny jak w Łąkach. Tutaj również p. Śniegocki przemawiał o sprawach połączonych z plebiscytem i zbijał mogące powstać zarzuty niemieckie, wytrącając tem samem przeciwnikom broń z ręki. — W dyskusji nikt głosu nie zabierał i tem samem zebranie stwierdziło, że zgadza się w zupełności na wywody mówcy. Zaśpiewano na zakończenie: „Serdeczna Matko" a po wiecu zebrani od siebie jeszcze zanucili „Rotę". Uczestnik.

—* **Biadacz.** Za staraniem p. J. Trzecioka założono tu w czwartek zeszłego tygodnia Kółko rolnicze. Biadaczanie, tak mężczyźni jak niewiasty, zgromadzili się licznie i byli z mowy szan. mówcy, p. Kupilasa z Klęku, bardzo zadowoleni, tak że zaraz aż 39 członków wstąpiło do nowo założonego Kółka. Po mowie p. Kupilasa zabrał głos p. Pawleta z Opola i także zachęcał do zapisania się wszystkich rolników do tego Kółka. Na końcu zabrał głos p. Krziwik. — My Biadaczanie dziękujemy tym mówcom za ich dobre przemówienia. Przewodniczącym wybrano p. Jana Szewczyka, sekretarzem p. Wincentego Niestroja, skarbnikiem p. Jana Trzecioka. — Nowemu Kółku „Szczęść Boże!".

—* **Na pogorzelców w Bocianowicach** złożyli w Komisarjacie Plebisc. w Oleśnie pp: Ks. Szymała, Zabrze, 25 mk., dr. Mędlewski, Olesno, 100 mk., ks. Opielka, Jaszkowice, 20 mk., dr. Lukaszczyk, Wrocław, 20 mk., parafja Chudoba 160 mk., Franc. Buchta, Olesno, 500 mk., na wieczornicy p. Laskowskiej 220 mk., Siara, Racibórz, 20 mk., dr. Kołoczek, Olesno, 50 mk., Machnik, Olesno, 20 mk., Zając, Olesno, 20 mk., Wieczorek, Kucoby, 20 mk., Korpok, Olesno, 20 mk., Grajczarek, Bocianowice, 50 mk., Robynek, Chudoby, 20 mk., Kij, Wysoka, 20 mk., Siodmok, Biadacz, 20 mk., Święty, Wachów, 20 mk., Skudlarz, Olesno, 20 mk., Fronczek, Gorzów, 20 mk., Grobelny, Olesno, 20 mk., Hałupka, Bocianowice, 20 mk., Nowak, Wielkie Borki, 20 mk., Szałaty, Olesno, 20 mk., Wacławik 20 mk., Jankowski, Wysoka, 10 mk., Stróżyk 20 mk., Świerczyk 20 mk., Pietreczko 10 mk., Karczewski 20 mk., Jakób 20 mk., Kwiotek 10 mk., Wrzyszczówna (wszyscy z Olesna) 5 mk., Wójcicki, Wysoka, 20 mk., Wieczorek, Wolny Kadłub, 20 mk., Kęsy, Olesno, 5 mk., Piechula, Skrońsk, 15 mk., Kokot, Kozłowice, 10 mk., Spychała, Gorzów, 10 mk., Polczyk, Olesno, 10 mk., Hopenheit, Olesno, 10 mk., Niesłony, Chudoba, 20 mk., Zenkteler, Kozłowice, 20 mk., N. N. 36 mk. — Ofiarodawcom dziękujemy i prosimy o dalsze składki.

Kochani Rodacy!

Nareszcie nadeszły **o wiele tańsze towary** jak:

pokost, lakiery, farby, szablony, klej, szczotki, pędzle, (Schlemkreide), różne farby na materjały (buciory), octowa esencja, natron, borax, skrubek, wosk, gliceryna, proszek na owady, centralina dla świń, krów i kóz, fluid na mazanie, proszek na hukanie, gonienie i ostanie. Kropki, flastry, maście na świerzb itd. Gutalin, smarowidła na skórę i wozy. Carbolineum lakier na chumunta.

Sidol i pasta do czyszczenia, papier Salicil, proszek i lak do zaprawiania — Olej do centryfug i machin.

Do nabycia tylko u

W. Michałowskiego,

w Opolu,

Plac Wrocławski, na Przedmieściu.

Porady udzielamy darmo.

Płyty z odgłosem

:-: najnowsze wyjścia :-:
w największym wyborze

nadeszły!

- Gramofony -

własnej fabrykacyi
znacznie tanio.

:-: Kołowce :-:

z powodu spóźnionego sezonu
ceny znacznie zniżone.

Ebeco-Werke

Erich Bernhard & Co.,

Katowice — ul. Grundmanna nr. 34.

—* **Chrościce.** Dawno już Chrościce nie widziały polskiego przedstawienia. Dało się słyszeć, że niektórym ludziom nie zabardzo się podobało. Myślę, że temu przedstawieniu nic nie brakowało. Przedewszystkiem każdy musi uznać zasługi pani nauczycielki około nauczenia dzieci, przeto nic innego widzom nie pozostaje, jak tylko podziękowanie jej złożyć. Co do drugiej części, to amatorzy też dobrze odegrali, ale z pewnością się niektórym z tego powodu nie podobało, że sztuka była za poważna i pouczająca, a zatem nie mogli się tyle uśmiać, szczególnie ci młodzi, ile się spodziewali. W każdym razie należy się wszystkim amatorom uznanie i podziękowanie. Szczególnie dobrze grali żona leśniczego i nadleśniczy Ignacy, ale i innym nie można nic zarzucić. Zachowanie się niektórych obecnych, choć dorosłych, było takie jak małych dzieci, — przynajmniej miało się takie wrażenie. Mogliby mieć choć nieco wyrozumienia i zachować się spokojniej; jest nadzieja, iż w przyszłości zachowają spokój przynajmniej podczas poważniejszej sztuki. Jeden z obecnych.

— **Daniec.** W niedzielę 18-go bm. urządza tutejsze Kółko rolnicze przedstawienie teatralne, na które prosimy wszystkich członków, ich żony i gości jak najliczniej przybyć. — Bliższe szczegóły w ogłoszeniu. Zarząd.

—* **Gąsiorowice** (w pow. strzeleckim). Dnia 24-go września odegrała tu trupa teatralna „Fredro" trzy jednoaktówki pod tyt.: „Czy z powołania", „Jeden z nas musi się ożenić" i „Werbel domowy". Role były doskonale obsadzone, a publiczność bawiła się wyśmienicie, zaco amatorom należy się serdeczne „Bóg zapłać". Byłtam.

Napad rozbójników niemieckich na ks. Robotę

we Włochach (w pow. namysłowskim).

Niedawno temu najemnik pruski napadł w Głogówku na ks. Krzoskę, a już znowu dowiadujemy się o bezczelnym napadzie bandy rozbójników niemieckich na ks. Robotę we Włochach (w pow. namysłowskim). W niedzielę dnia 7-go bm. zapowiedział ks. Robota w kościele posiedzenie Tow. oświaty św. Jacka o godz. 5 po poł. w lokalu p. Maciejczyka. Na tę sposobność czekała banda opryszków zapłaconych przez Niemców. Z sąsiedniej wioski Połkowskawieś banda w sile przeszło 30 ludzi, uzbrojona w grube kije i laski, wtargnęła do lokalu, gdzie już rozpoczęło się zebranie. Gdy przewodniczący ks. Robota zagaił zebranie pozdrowieniem staropolskiem „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus", powstał nieopisany hałas i ryk; napastnicy zaczęli wywijać nad głowami zebranych laskami i kijami, i w końcu rzucili się na Polaków, bijąc, gdzie kij trafł. Większa część członków towarzystwa obita i znieważona wyzwiskami bandytów pruskich schroniła się przed dalszemi napaściami ucieczką przez okna, ponieważ rozbójnicy zamknęli drzwi. W sali pozostał sam ks. Robota i jego gospodyni i woźnica. „Du polnisches Schwein, du und Nieborowski (!!) hasst uns in Paris verschachert, für 1½ milionen mark. Wir wolenn kein Pfeffenregiment wie in Warschau. Du musst deutsch reden, denn wir sind Protestanten und Sozialdemokraten, sonst lassen wir dich nicht ganz heraus, du polnisches Schwein." Widząc się bezsilnym wobec rozwścieklonych napastników, ks. Robota, chcąc się uchronić od dalszych razów, przemówił do nich po niemiecku, ale i to nie skutkowało. Szczęściem jeden z napadniętych wydostawszy się bezpiecznie z lokalu, pojechał na kole do komisji aljanckiej, a drugi poszedł do sołtysa, który zjawił się niebawem, uspokoił rozwydrzonych Niemców i uwolnił ks. Robotę z rąk opryszków. W nocy przyjechało 12 francuskich żołnierzy celem obrony ks. Roboty i zjawiła się nawet „Sicherheitswehra". Spisano protokół i rozpoczęto śledztwo. Ustalono nazwiska kilku z owej bandy. Dwóch Polaków jest ciężko rannych, a inni odnieśli obrażenia ciężkie i lekkie. Sam ks. Robota został kilka razy uderzony w głowę kijem i zadraśnięty na twarzy.

Niesłychany to dowód rozwpdrzenia hołoty pruskiej. Jak spostrzeżono, banda ta została celowo zorganizowana do rozbijania zebrań polskich i szerzenia niepokoju, teroru i urządzenia awantur. Zebrania polskie w pow. namysłowskim są jedynie możliwe pod osłoną bagnetów francuskich. Bandy zabijpolaków są rozsiane po całym G. Śląsku, podobne awantury zdarzyły się w Zawodziu, w Katowicach i Bytomiu.

Wobec powyższego faktu **ludność polska nie jest bezpieczna swego życia i prosi Komisje okupacyjną o opiekę i pomoc.** Ludność polska stanowczo domaga się zniesienia „Sicherheitswehry" i urządzenia własnpch straży bezpieczeństwa. Inaczej steroryzują ciemne elementy niemieckie cały G. Śląska. Cel, do którego Niemcy dążą, zupełnie jasny.

Kalinowice w Strzeleckiem. Przesyłam wynik głosowania. U nas stała sprawa bardzo dobrze. Dopiero w ostatnią niedzielę przyjechał do nas pewien ksiądz imieniem Müller i miał kazanie na którem bardzo agitował za Niemcami. Mówił że ani on sam ani ks. farasz z Wysokiej nie będą głosowali za Polską, bo tam straszna bieda. **F. Sz.**

Gąsiorowice w Strzeleckiem. (Pokłosie plebiscytowe.) Bardzo niepocieszającym był wynik głosowania dla naszych hajmattrojerów, którzy zeszłego roku połowę naszego ludu trzymali we swoich pazurach. Lecz przy odczytaniu głosów z urny wyborczej to aż zbledli kiedy same głosy »Polska« się odczytywały. A gdy jakiś tam głos padł za Niemcami to był to głos kupiony za trunek. Myśmy pracowali bezinteresownie często z narażaniem własnego życia, ale nam też Pan Bóg pobłogosławił. Mieliśmy obfite żniwo. **Polska 422, Niemcy 112 — 2 głosy nieważne.** F. B.

Dolna w Strzeleckiem. (Po plebiscycie). Szan. Redakcyo! Nie mógłym telefonem donieść o wyniku głosowania, bo u nas w gminie jest tylko jeden telefon w szkole, a nauczyciel jest Hkt. U nas był spokój przez cały czas, ponieważ polska strona miała większość. Niemcy mocno plakatami agitowali. Co wieczór i noc całą wioskę afiszami oblepiali. Nic im nie pomogło, bo nasza górą! Stary abonent.

Głogówek w Prudnickiem. Napad niemiecki na tutejszy P. K. P. Zwycięstwo polskie na Górnym Śląsku doprowadza »hajmattrojów« tutejszych do wściekłości. Postanowili tedy wywrzeć swoją zemstę. Zorganizowali w poniedziałek wieczorem na rynku pochód, który przeciągał ulicami miasta wśród śpiewów i wyzywania na Polaków. Hałastra ta skierowała się pod dom dr. S., gdzie wytłukła szyby w mieszkaniu. Podobną zemstę wywarła na oknach drugiego obywatela aptekarza P. Następnie tłum, złożony z 500 osób, w którym rozpoznano też emigrantów i seminarystów, ruszył na ulicę Głubczycką, gdzie mieści się biuro ekspozytury P. K. P. Tutaj wśród wycia i okrzyków »Raus die Polen«, »Haut die Polen«, obrzucono dom cały gradem kamieni, wybito kilkanaście szyb, zerwano połączenie telefoniczne i próbowano wyłamać drzwi i okna, lecz na szczęście nadeszła policya plebiscytowa, która tłum rozpędziła. Aresztowano kilka osób.

—* **Chrzumczyce** (w pow. opolskim). W tych dniach wrócił z Ameryki ksiądz Roch Margos i zamierza pozostać dłuższy czas w swej wiosce rodzinnej dla odpoczynku. Długoletnia trudna praca misyjna w Kanadzie osłabiła bardzo jego zdrowie. Mszę św. jednak będzie odprawiał dla dogodności parafjan w Chrzumczycach. To też ludność będzie mogła teraz uniknąć nadmiernego ścisku, jaki panuje w tymczasowej kapliczce, przerobionej ze starej szkoły.

Jak rozstrzyga traktat wersalski plebiscyt na G. Śląsku.

Polski lud górnośląski zadaje sobie obecnie pytanie, kto ma słuszność. Niemcy głoszą światu o swem zwycięstwie i żądają G. Śląska dla siebie, Polacy zaś twierdzą stanowczo, że odnieśli zwycięstwo w okręgu przemysłowym, który będzie przydzielony do Polski.

Wobec tego należy sprawę przedstawić we właściwem świetle, opierając się ściśle na postanowieniach traktatu wersalskiego, które bezwzględnie obowiązują.

Sprawa jest o tyle łatwiejszą, że mamy praktyczny przykład, w jaki sposób rozstrzygnięto plebiscyt w Szlezwiku, na Warmii i Mazurach.

Plebiscyt w Szlezwiku rozegrał się w lutym i marcu 1920 roku. Traktat wersalski podzielił obszar plebiscytowy na dwie strefy. W jednej rozstrzygać miała większość głosów, w drugiej gminy, jako jeden głos bez względu na ich wielkość. Po plebiscycie przyznano Danii wszystkie gminy, które głosowały za Danią, uwzględniając naturalnie geograficzne ich położenie.

Na Warmii i Mazurach rozstrzygały tylko gminy a nie ogólna większość głosów. Wobec tego przyznano Polsce wszystkie gminy, które głosowały za Polską z uwzględnieniem ich geograficznego położenia.

Traktat wersalski postanawia w artykule 88-ym z anneksem (dodatkiem) następująco w sprawie rozstrzygnięcia plebiscytu na G. Śląsku, zakreślając na mapie teren plebiscytowy.

Art. 88: „W części Górnego Śląska, objętej granicami na mapie określonemi, mieszkańcy będą powołani do stwierdzenia w drodze głosowania, czy pragną być przyłączeni do Niemiec czy do Polski."

„Niemcy oświadczają już teraz, że zrzekają się na rzecz Polski wszelkich praw i roszczeń do części Śląska, położonego poza granicą, która będzie wykreślona w następstwie plebiscytu przez Główne Mocarstwa Sprzymierzone i Stowarzyszone."

Oświadczenie.

Niniejszem oświadczam, iż wystąpiłem z „Verbandu Heimattreuer Oberschlesier" i nie chcę mieć nic wspólnego z „V. H. O. S."

Piotr Otczyk,
Chreścina (w pow. Opolskim).

„Gazeta Plebiscytowa" jest wydanym przez Instytut Śląski, fikcyjnym pismem zawierającym przedruki autentycznych wycinków z prasy polskiej na Górnym Śląsku okresu plebiscytu (1921 r.). Jest rodzajem syntezy prezentującej nastroje zantagonizowanego na gruncie narodowej tożsamości społeczeństwa regionu, w tym gorącym politycznie okresie.
Autorzy projektu: Krzysztof Kleszcz, Piotr Solga

Baczność!

ARCHIWUM WYCINKÓW PRASY POLSKIEJ NA ŚLĄSKU OKRESU PLEBISCYTU I POWSTAŃ

Dostępne darmo pod adresem:

archiwum-prasy.instytutslaski.pl

Zawiera stuletnie wycinki prasowe mówiące o konkretnych miejscowościach na Śląsku wraz z dzienną datą ich publikacji oraz tytułem gazety, w której notka lub artykuł się pojawiły.

POZNAJ PRZESZŁOŚĆ SWOJEJ MIEJSCOWOŚCI

STUDIA ŚLĄSKIE

NA CZAS EPIDEMII WIRUSOWEY POZOSTAŃ W DOMU I CZYTAY ONLINE

STUDIA ŚLĄSKIE

Poruszeni troską o zdrowie Czytelników naszych udostępniamy do lektury domowey: czasopismo *Studia Śląskie* pod adresem studia-slaskie.instytutslaski.pl

Skorzystay ze zdobyczy techniki nowoczesney, aby w zaciszu domowem oddać się lekturze!

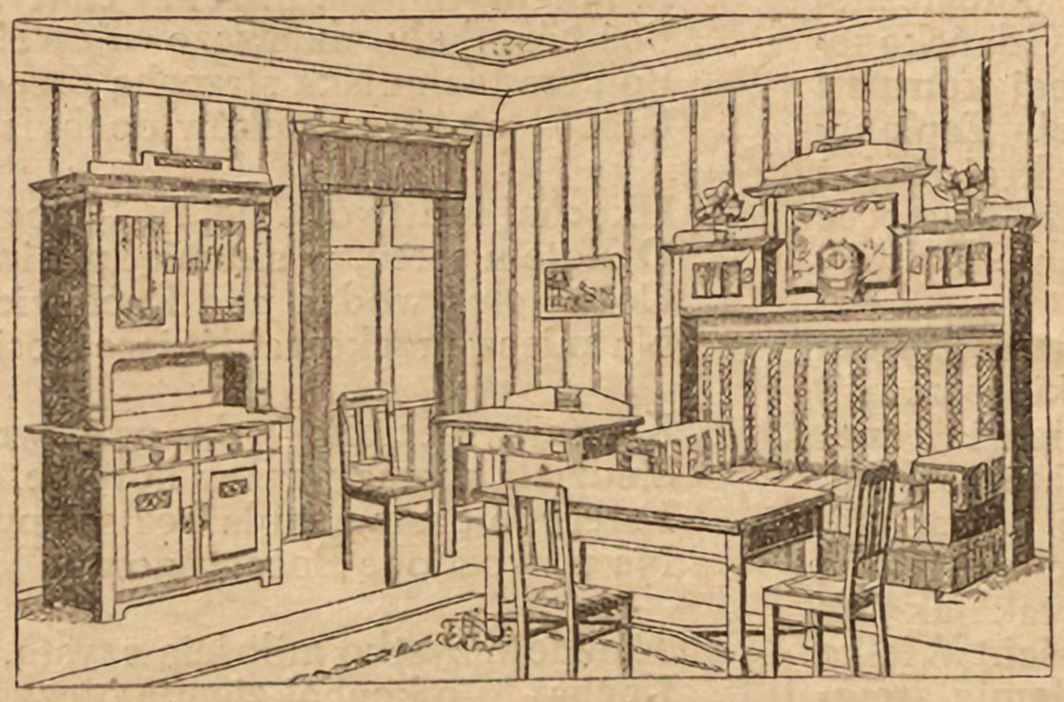

Bezpłatnie przez Instytut Śląski oddane.

75 tomów czasopisma *Studia Śląskie* czeka by być czytanemi!

WYDAWNICTWA INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO

Tylko u nas!

Serie „Encyklopedia wiedzy o Śląsku" i „Colloquium Opole", nowość wydawnicza: *Śląski kogel-mogel, czyli wybór karykatur, satyr i dowcipów politycznych oraz takich sobie głównie z okresu powstań śląskich* oraz śpiewnik z płytą *Nadstawcie ucha, kochani ludkowie. Pieśni powstań śląskich*!

Księgarnia Instytutu Śląskiego na czas epidemii dostępna jest jedynie pod adresem:

instytutslaski.pl/ksiegarnia

Książki nasze zamówić można też telefonicznie pod numerem:

+48 690 990 685

Sprzedaż realizowana wysyłkowo!

WIELKIE OBCHODY 100-LECIA POWSTAŃ ŚLĄSKICH I PLEBISCYTU!

Szereg wydarzeń kulturalnych związanych z 100. rocznicami III Powstania Śląskiego oraz powrotu części Górnego Śląska do Macierzy organizują m.in.

Instytut Śląski, Muzeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny - - Muzeum Śląska Opolskiego, Archiwum Państwowe w Opolu, Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, Narodowe Centrum Polskiej Piosenki, Samorząd Województwa Opolskiego oraz Miasto Opole

W programie m.in.

- Konferencje naukowe
- Koncerty
- Wystawy
- Piknik historyczny
- Inscenizacje rekonstruktorskie

Zapraszamy!

Instytut Śląski

Ministerstwo Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

niepodległa

Instytut Śląski

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości